

RAPID E-LEARNING (REL): SÍLÍCÍ TREND

RAPID E-LEARNING (REL): GROWING TREND

Ludmila Urbášková

urbasko@rup.upol.cz

ANOTACE

Mnoho společností a organizací se vrhá do e-learningu, ačkoliv spousta z nich později zjišťuje, že požadavky na čas a finanční prostředky k vytvoření vynikajícího obsahu e-learningových kurzů občas převyšují jejich výhody. „Tradiční“ přístupy vyžadují měsíce práce a tak se cena jedné instruktážní nebo vyučovací hodiny může vyšplhat na desítky až stovky tisíc korun. Rapid E-learning pak znamená, že expert zaměřený na konkrétní téma může mít mnohem větší odpovědnost za vytváření a zprostředkování obsahu kurzu a současně se mohou zdroje zaměřit přesně podle potřeb a požadavků výuky.

KLÍČOVÁ SLOVA

SME(Subject-matter experts), REL(Rapid E-Learning), courseware, IBT (Internet-based Training)

SUMMARY

As companies have rushed into e-learning, however, many have found that the time and cost to build excellent content sometimes overcomes these advantages. The „traditional“ approach takes many months to build and can cost ten or more thousands of crowns per instructional hour. Rapid E-learning solutions is that subject-matter experts can take greater responsibility for developing and delivering learning content, while development resources can be better focused on the types of training that require it.

KEYWORDS

SME(Subject-matter experts),REL(Rapid E-Learning), courseware, IBT (Internet-based Training)

1. Definice rapid e-learningu

1.1 Potřeba rychlého vývoje

Po dlouhou dobu výuka založená na technologiích slibovala dát společnostem, univerzitám, státní správě i neziskovým organizacím prostředek k obohacení a rozšíření vzdělávacích a školicích nástrojů.

Mnoho společností a organizací se vrhalo do e-learningu, ačkoliv spousta z nich zjišťovala, že požadavky na čas a finanční prostředky k vytvoření vynikajícího obsahu e-learningových kurzů občas převyšují jejich výhody. „Tradiční“ přístupy vyžadují měsíce práce a tak se cena jedné instruktážní nebo vyučovací hodiny může vyšplhat na desítky až stovky tisíc.

Pravděpodobně dozrál čas k revolučním změnám. Často je potřeba vytvořit kurz ve velmi krátkém realizačním čase (například několika týdnů) a také s velmi krátkou životností (například po období několika měsíců ztrácí na aktuálnosti). Takové programy pak mívají malé rozpočty, malé realizační týmy a vyžadují přímé sdílení znalostí studujících s úzce specializovanými experty (SME).

A tak se objevuje nová výuková a školící kategorie nazývaná „rapid e-learning“. Je to zcela nový přístup k IBT (internet-based training) – představující změnu vývojového modelu, použití nových nástrojů a dramatické změny v ekonomice vývoje kurzů.

1.2 Největší výzvy v e-learningu: čas a zdroje

Z výsledků mnoha průzkumů vyplývá (např. LTI Newslin:Jennifer De Vries: Groundbreaking New Research) , že největšími překážkami zavádění e-learningu jsou právě časová náročnost a nároky na zdroje (personální i finanční). Proč je to tak? Ve většině organizací dochází k tvorbě e-learningových kurzů tak, že se přetransformují do této podoby materiály používané v instruktorem řízené výuce (ILT). SME (subject-matter experts) vytvoří obsahovou část, další člověk vytvoří projektový plán a návrh designu, webový vývojář pak vytvoří vlastní interaktivní webové stránky, testér provede otestování kurzu, a tak o několik měsíců později je na světě nový on-line kurz.

Ačkoliv tento postup je správný, nelze jej uplatnit na řešení problémů v kriticky krátkém čase. Vyžaduje tým zkušených profesionálů a může zabrat celé měsíce času. Výsledky průzkumů pak ukazují, že pro většinu případů tento kaskádový proces je prostě příliš dlouhý a drahý.

1.3 Definice rapid e-learningu

Spousta metod, které využívá rapid e-learning, je společných pro znalostní management a e-learning. Znalostní management používá kolaborativní metody k povzbuzení SME sdílet své znalosti a e-learningem zprostředkovat své zkušenosti metodicky vhodnou cestou. Průnik mezi znalostním managementem a e-learningem představuje řešení pro tvorbu e-learningového obsahu v kratším čase a s menšími náklady.

Rapid e-learning pak můžeme definovat pomocí následujících kritérií:

- ✓ **Obsah kurzu (courseware) může být vytvořen za méně než tři týdny**
- ✓ **Jako základní zdroj vývoje kurzu působí samotný SME**
- ✓ **Startovacím bodem tvorby obsahu kurzu jsou obecně známé nástroje (např. PowerPoint) nebo „user-friendly templates“ (uživatelsky přátelské šablony)**
- ✓ **Použití multimediálních prvků zlepšující výuku, ale zahrnuté jsou pouze takové, které netvoří technologické bariéry**
- ✓ **Jednotlivé učební moduly (kapitoly, bloky) musí být vytvořeny do jedné hodiny a méně, často i za méně než 30 minut**
- ✓ **Mohou být použity synchronní (probíhající v reálném čase) a asynchronní (student si je sám čte i dávkuje) modely**

Majoritní důležitost přitom mají dva elementy z této definice: **krátký časový rámec** a **snadná tvorba**. Klíčem k úspěchu se tedy jeví vývojový proces (včetně použitých nástrojů), který umožní SME rychle a snadno vytvořit kurz.

2. Kdy použít REL a jak překonat úskalí jeho používání

2.1 Kdy použít Rapid e-Learning?

Jeden z klíčových faktorů úspěchu použití metod Rapid e-Learningu je správné určení, kdy je vhodné ho použít místo tradičních metod vývoje e-learningového kurzu.

V následujících příkladech se jeví použití Rapid e-learningu jako velmi prospěšné:

- ✓ Studium rozdílů v tom, co už dříve bylo studováno
- ✓ Obsah má jen krátkou dobu platnosti, brzy bude změněn
- ✓ Témata, která vyžadují časté a pravidelné aktualizace
- ✓ Problémy, které musejí být vysvětleny bezprostředně (např. rychlý dopad legislativy na něčí činnost)
- ✓ Úvodní kapitoly v prezenční výuce nebo uvedení detailních informací v kombinované výuce

V seznamu chybí tedy zcela logicky takové případy, jako je celé magisterské studium nebo certifikované programy. Jako optimální pro Rapid e-Learning se jeví konceptuální výuka. Rapid e-Learningové kurzy mohou být kombinovány s dalšími formami výuky k dosažení vyššího stupně dovedností. Důležité také je, že pro svoji snadnost a nenáročnost mohou být doplňovány do programů v průběhu času.

2.2 Jak překonat úskali Rapid e-Learningu?

Ať už je k předání učebního obsahu využívána nějaká metoda „live“ výuky nebo „on demand“ (na vyžádání), často si manažeři studia stěžují na kolísající kvalitu učebního materiálu a je potřeba je podrobit nějakému systému kontroly. Pracovní plány SME jsou často napjaté a tak nevěnují moc pedantskou pozornost tvorbě kurzů. Navíc jsou spíše zvyklí provádět prezenční výuku a zpravidla s předáváním informací on-line formou nemají mnoho zkušeností nebo nemají žádné. Navíc je ještě rozdíl v provádění on-line výuky „live“ nebo „on demand“. Často je i bariérou malé porozumění technologie prostředí, ve kterém výuka probíhá. Bohužel někdy také nebývá tak zcela intuitivní, jak příručky k softwaru tvrdí.

Jak tedy řídit kvalitu takových kurzů? Pomoci vám může několik jednoduchých praktik:

- ✓ **vyškolte potenciální autory:** Kritický je zde výběr platformy pro vytváření učebního obsahu - musí být snadný na používání a umožňovat efektivní předávání informací. Autoři je musí dokonale pochopit a vědět kdy a jak je používat pro optimální výsledek a co tyto technologie mohou poskytnout.
- ✓ **poskytněte šablony:** Správně strukturované šablony pomohou se vyhnout obávanému „vypisování dat“ a pomohou SME snáze dosáhnout výukového cíle. Podporujte používání tematických diskuzí. Zejména pokud máme na mysli problematiku udržení nebo ztráty pozornosti studujících, může být přílišná mnohomluvnost právě tím rozhodujícím prvkem. Šablony mohou také zajistit, že výukový obsah bude mít patřičný vzhled, používající odpovídající barvy, fonty a velikosti.
- ✓ **připravte SME (tutory) pro virtuální výuku:** Někdy ani vynikající přednášející nemá dostatečnou představu o prezentaci ve virtuálním prostředí. Odhadnout optimální délku prezentace, vědět jak zprostředkovat osobní pocity posluchačům, kteří vás nemohou vidět, jak se ujistit o kvalitě přenášeného zvuku, jak poznat správný moment pro pomoc, jak reagovat na vzniklé konflikty...toto všechno může rozhodnout o konečném úspěchu nebo neúspěchu kurzu.
- ✓ **podněcujte tvorby aktualizací:** Velmi typické pro Rapid eLearning je to, že zprostředkuje informace, které se velmi rychle mění nebo doplňují. Tak tedy může být velmi užitečné mít nástroje pro snadné updatování informací bez nutnosti znovu vytvořit celý kurz. Přínosem by byl i automatický připomínkový systém, který by

hlídal platnost údajů v obsahu kurzu. Kombinace těchto nástrojů může velmi zefektivnit práci.

LITERATURA:

- [1] BRANDON BILL: Exploring the Definition of “Rapid e-Learning”, The eLearning Guild, 2005
- [2] DE VRIES JENNIFER: Rapid E-learning: Groundbreaking New Research, LTI Newslines, 30.6.2005
- [3] ARCHIBALD DIANNE: A Growing Trend, Learning Circuits, ASTD (American Society for Training & Development), červenec 2005
- [4] GUSTAFSON JOE: *Project Management in the Age of Rapid E-learning*, LTI Newslines, 10.5.2005

Ludmila Urbášková, Mgr

Centrum distančního vzdělávání, Univerzita Palackého Olomouc